

นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี

จิตอาสา นำมาสู่ศาสตร์พระราชาสู่กระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน
โครงการโรงเรียนคุณธรรม สมช.

โรงเรียนวัดท่าไทร (ดิตถานุเคราะห์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๑

นวัตกรรมการสร้างสรรค์คนดี
จิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่กระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน
โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

ครูผู้ดำเนินงาน

นางวีรพงษ์ รอดเมื่อ

นางรัตติยา อีระเผ่าพันธ์

ผู้บริหารที่ปรึกษา

นางวณิชชา เตียววณิชย์

โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๑

โทรศัพท์ ๐๗๗-๒๒๗๐๘๒ e-mail ๘๔๐๑๐๖๓@surat๑.go.th

คำนำ

นวัตกรรมการ “จิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่กระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน” เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาขยะภายในโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมผ่านการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร คณะครู บุคลากร และนักเรียน โดยนำเสนอข้อมูลในประเด็นสำคัญ คือ (๑) ความสำคัญของนวัตกรรม (๒) จุดประสงค์และเป้าหมายของผลงาน (๓) กระบวนการผลิตนวัตกรรม (๔) ผลการดำเนินงาน (๕) ปัจจัยไปสู่ความสำเร็จ (๖) การเผยแพร่และการได้รับการยอมรับ และ (๗) เจื่อนใจความสำเร็จ รวมถึงนำเสนอวัตกรรมการจัดการขยะของโรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) ภายใต้การดำเนินกิจกรรมหลัก ๔ กิจกรรม คือ กิจกรรมชวน KIDs พิชิตขยะ, กิจกรรมวนกลับมานะ ขยะรีไซเคิลแลกแต้ม, กิจกรรมธนาคารกระดาษ และกิจกรรมพี่สอนน้องเล่น เรียนรู้สู่วิถีพอเพียง เพื่อสร้างความยั่งยืนในการบริหารจัดการขยะภายในโรงเรียน

เอกสารรายงานฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อำนวยการโรงเรียน ผอ.วณิชชา เตี่ยววานิชย์ ขับเคลื่อนนโยบายในการกระตุ้นให้คณะครู บุคลากร รับผิดชอบต่อเป้าหมายและมีแนวทางในการปฏิบัติเดียวกัน เพื่อร่วมกันคิด วางแผน และปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔

โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์)

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
๑. ความสำคัญของผลงานนวัตกรรม	๑
๒. จุดประสงค์และเป้าหมายของผลงาน	๒
๓. กระบวนการผลิตนวัตกรรม	๒
๔. ผลการดำเนินงาน / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่ได้รับ	๗
๕. ปัจจัยไปสู่ความสำเร็จ	๙
๖. การเผยแพร่ / การได้รับการยอมรับ	๑๒
๗. เงื่อนไขความสำเร็จ	๑๒

ชื่อนวัตกรรม : จิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่กระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน
ชื่อเจ้าของผลงานนวัตกรรม : นายวีระพงษ์ รอดเมื่อ
 นางรัตติยา ธีระเผ่าพันธ์
 โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์)
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๑
 โทรศัพท์ ๐๗๗-๒๒๗๐๘๒ e-mail ๘๔๐๑๐๐๖๓@surat๑.go.th

ผู้อำนวยการที่ปรึกษา : นางวนิชชา เตียววานิชย์

ประเภทผลงาน : ด้านการเรียนการสอน

สอดคล้องกับคุณลักษณะโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. :

- ความพอเพียง
- ความกตัญญู
- ความซื่อสัตย์ สุจริต
- อุทิศการณคุณธรรม
- คุณธรรมอัตลักษณ์ : วินัย พอเพียง จิตอาสา

๑. ความสำคัญของผลงานนวัตกรรม

แรงบันดาลใจในการดำเนินกิจกรรม “จิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่กระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน” เกิดจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า ได้กล่าวไว้ว่า “ข้อสำคัญเราจะต้องใช้ทรัพยากรทั้งนั้นอย่างฉลาด คือ ไม่นำมาทุ่มเทใช้ให้สิ้นเปลืองโดยไร้ประโยชน์หรือได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า” โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) จึงได้สืบสานพระราชดำริ เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ไขปัญหาขยะภายในโรงเรียน

โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) ประสบปัญหาขยะภายในโรงเรียน เนื่องจากในแต่ละวันจะมีขยะจากนักเรียน และจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียนเป็นจำนวนมาก แบ่งเป็นขยะประเภทขวดพลาสติก แก้วน้ำพลาสติก ถุงพลาสติก กระดาษ และขยะเปียกจากโรงอาหาร ซึ่งขยะเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ย่อยสลายยากและส่งกลิ่นเหม็น โรงเรียนเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงคิดแก้ปัญหาโดยการลดปริมาณขยะภายในโรงเรียน และนำขยะมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผ่านการดำเนินกิจกรรมหลัก ๔ กิจกรรม คือ กิจกรรมชวน KIDs พืชขยะ, กิจกรรมวนกลับมาชะขยะรีไซเคิลแลกแต้ม, กิจกรรมธนาคารกระดาษ และกิจกรรมพี่สอนน้องเล่น เรียนรู้สู่วิถีพอเพียง โดยอาศัยหลักการบริหารจัดการขยะแบบ ๓Rs คือ Reduce คือการลดการใช้ การบริโภคทรัพยากรที่ไม่จำเป็นลง Reuse คือ การใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด โดยการนำสิ่งของเครื่องใช้ มาใช้ซ้ำให้เกิดประโยชน์ Recycle คือ การนำสิ่งของที่ใช้ประโยชน์ในรูปแบบเดิมไม่ได้แล้ว หรือเรียกอีกอย่างว่าเป็นขยะ นำไปจัดการด้วยกระบวนการต่างๆ แล้วแปรรูปมาเป็นสิ่งใหม่ จากนั้นก็นำมาใช้ได้ใหม่อีกครั้ง โดยการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และกลุ่มนักเรียนแกนนำจิตอาสาภายในโรงเรียน เพื่อการบริหารจัดการขยะที่ยั่งยืน

๒. จุดประสงค์และเป้าหมายของผลงานนวัตกรรม

๒.๑ จุดประสงค์

- ๒.๑.๑ เพื่อให้ให้นักเรียนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
- ๒.๑.๒ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในการคัดแยกขยะก่อนทิ้งภายในโรงเรียน
- ๒.๑.๓ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมในเรื่องของความมีระเบียบวินัย ความประหยัดและความพอเพียง

๒.๒ เป้าหมายของผลงานนวัตกรรม

กลุ่มเป้าหมาย

- นักเรียนโรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์)

กำหนดระยะเวลาและสถานที่ในการดำเนินโครงการ

- กิจกรรม “จิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่กระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน” แบ่งระยะเวลาในการดำเนินโครงการออกเป็น ๒ ระยะ คือ
ระยะที่ ๑ ระหว่างเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ – พฤศจิกายน ๒๕๖๓
ระยะที่ ๒ ระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ – เมษายน ๒๕๖๔

สถานที่ในการดำเนินกิจกรรม

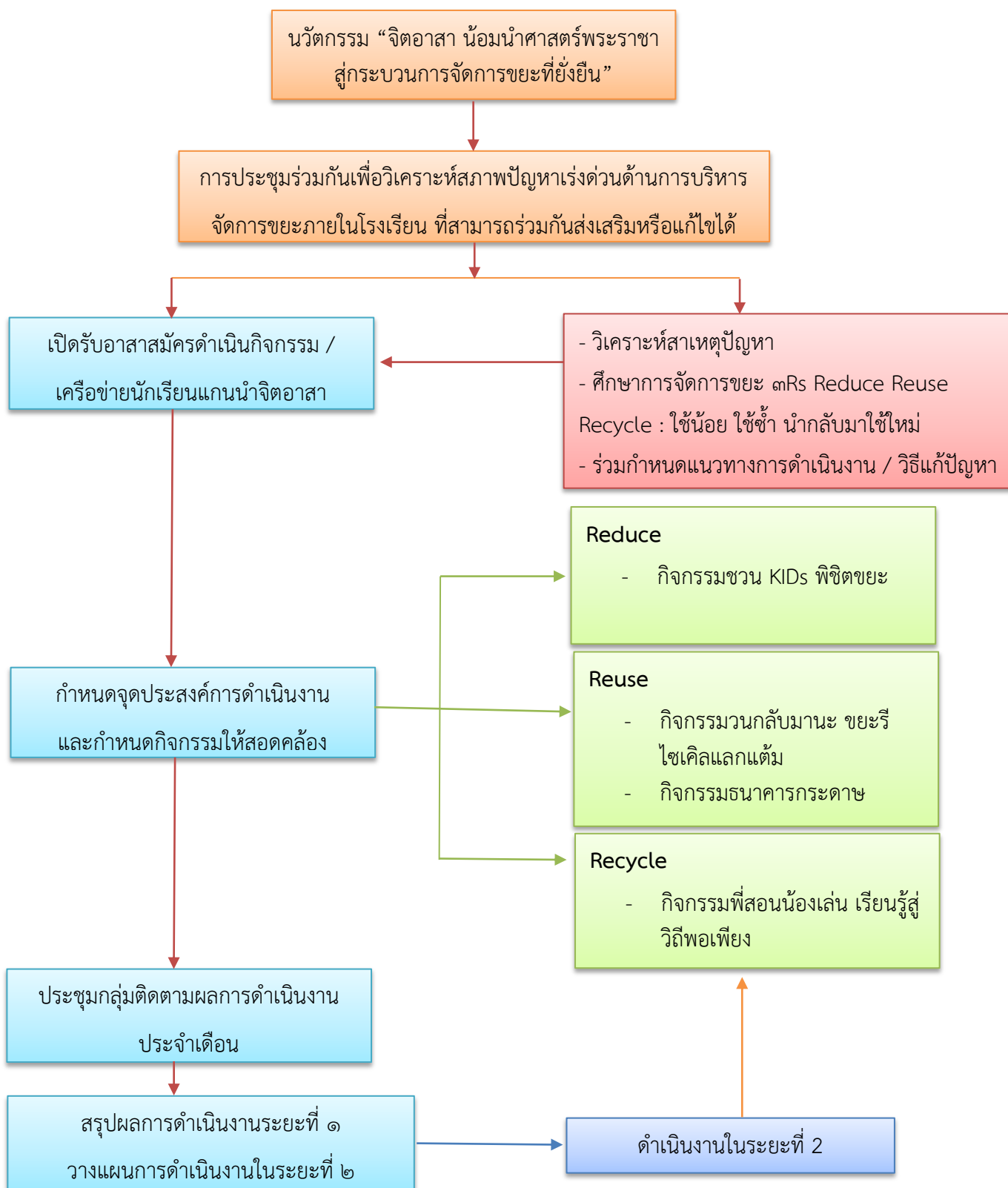
- โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๓. กระบวนการผลิตนวัตกรรม

นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี “จิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่กระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน” มีวัตถุประสงค์เพื่อน้อมนำศาสตร์พระราชานวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะภายในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการ ๓Rs และเพื่อส่งเสริมการทำความดีใช้ความรู้คู่คุณธรรมในการดำเนินชีวิต รวมทั้งขยายผลในสถานศึกษาและชุมชน โดยการดำเนินงานร่วมกันระหว่างครู นักเรียนแกนนำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำหลัก ๓Rs ซึ่งได้แก่ การลดปริมาณขยะ(Reduce) การนำกลับมาใช้ซ้ำ(Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่(Recycle) รวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างพอเพียง เป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมแก่ผู้เรียน เพื่อมุ่งสู่การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะภายในโรงเรียนอย่างยั่งยืน ภายใต้การดำเนินกิจกรรมหลัก ๔ กิจกรรม คือ กิจกรรมชวน KIDs พิชิตขยะ, กิจกรรมวนกลับมาชนะ ขยะไร้ไซเคิลแลกแต้ม, กิจกรรมธนาคารกระดาษ และกิจกรรมพี่สอนน้องเล่น เรียนรู้วิถีพอเพียง โดยกำหนดผังมโนทัศน์ในการพัฒนาสู่โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ ความมีวินัย พอเพียง และจิตสาธารณะ ดังนี้

ผังมโนทัศน์

นวัตกรรม “จิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่กระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน”

นวัตกรรม “จิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่กระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน” ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก ๔ กิจกรรม โดยมีรายละเอียดของแต่ละกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ ชวน KIDs พิชิตขยะ (Reduce)

ลักษณะกิจกรรม เป็นการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารจัดการขยะตามหลัก ๓Rs การแยกประเภทของขยะก่อนทิ้ง รวมถึงรณรงค์การลดปริมาณขยะภายในโรงเรียนประเภทถุงพลาสติก แก้วน้ำพลาสติก และขวดน้ำพลาสติกภายในโรงเรียน คือ เปลี่ยนการใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก เปลี่ยนการใช้ถ้วยแทนการใช้แก้วพลาสติกในการใส่อาหาร เปลี่ยนการใช้ช้อนน้ำดื่มแทนการใช้แก้วพลาสติกในการช้อนน้ำดื่ม รวมถึงการรณรงค์ให้นักเรียนมีแก้วน้ำประจำตัว

เงื่อนไขการขับเคลื่อนกิจกรรม คือ การยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม “กระเป๋าดูไบโปรด” และ “แก้วน้ำของฉัน” โดยการให้รางวัลดาวเด่นประจำสัปดาห์ โดยการติดประกาศดาวเด่นประจำสัปดาห์ผ่านทางบอร์ดประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านกิจกรรมหน้าเสาธง และเสียงตามสาย

ภาพ การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการใช้ถุงผ้า และแก้วน้ำส่วนตัวภายในโรงเรียน

ภาพ กิจกรรมร้านค้า ตลาดนัดเรียนรู้สู่อาชีพ เปลี่ยนการใช้พลาสติกเป็นการใช้ใบตอง ถ้วย และช้อนน้ำ

กิจกรรมที่ ๒ วนกลับมาชะขยะรีไซเคิลแลกแต้ม (Reuse)

ลักษณะกิจกรรม เปิดรับบริจาคขยะแลกแต้มจากนักเรียน ครูและบุคลากรของโรงเรียน โดยเปิดรับขยะรีไซเคิลแลกแต้ม ทุกวันจันทร์และวันศุกร์ เวลา ๐๗.๐๐- ๐๗.๓๐ น. และเวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น. ซึ่งประเภทขยะในการรับแลกแต้มและรางวัลมีดังนี้

โรงเรียนปลอดขยะ Zero Waste School
โรงเรียนวัดท่าไทร(ดัดถาบุเคราะห์)

กิจกรรม “ขยะรีไซเคิลแลกแต้ม”

รับแลก-บริจาค ขยะรีไซเคิลจากนักเรียน ครู และบุคลากรของโรงเรียน

เปิดรับแลกขยะรีไซเคิลแลกแต้ม
ทุกวันจันทร์ และวันศุกร์
เวลา 07.00 - 07.30 น.
และเวลา 12.00 - 13.00 น.

ขยะรีไซเคิลแลกแต้ม		
 กระดาษ กระดาษแข็ง กล่องโฟม 1 กิโลกรัม 10 แต้ม	 ขวด 100 แต้ม	 ดินสอ/ปากกา/ไม้บรรทัด 50 แต้ม
 ฝาขวดน้ำ ทุกสี ทุกชนิด 1 ฝา 1 แต้ม	 กบเหลาดินสอ 40 แต้ม	 แก้วพลาสติก 250 แต้ม
 ขวดพลาสติกแบบต่าง ๆ 1 ขวด เช่น ขวดนม ขวดน้ำดื่ม ขวดเครื่องดื่ม ชา/กาแฟ ขวดยาสีฟัน ขวดแชมพู 1 แต้ม	 กระป๋องใส่ดินสอ 150 แต้ม	 ถุงผ้า 200 แต้ม
 ไม้ไอติม ๕ ไม้ 1 แต้ม	 เสื้อ 500 แต้ม	 ลูกฟุตบอล 700 แต้ม

วนกลับมาชะ

ขยะรีไซเคิลที่ได้จากการรับแลกแต้ม จะนำมาคัดแยกและนำไปรีไซเคิล ทั้งการนำไปทำสิ่งประดิษฐ์เพื่อจำหน่ายและเป็นของที่ระลึก การนำไปเป็นกระถางปลูกผัก การนำไปทำกระปุกออมสิน และการนำไปขาย โดยจะดำเนินกิจกรรม โดยกลุ่มสีเหลือง ที่มีหน้าที่ในการรับแลกแต้ม การคัดแยกเพื่อรีไซเคิล เพื่อขาย ตลอดจนการประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้นักเรียนได้รับรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน และเผยแพร่กิจกรรมลงบนเพจของโรงเรียน

เงื่อนไขการขับเคลื่อนกิจกรรม คือ การกำหนดเป้าหมายการสะสมแต้มเพื่อการแลกของรางวัลเป็นของใช้ สื่อ อุปกรณ์การเรียน ที่ตรงกับวัยและความสนใจของนักเรียน

ภาพ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนนำขยะมาแลกแต้ม สะสมเพื่อแลกของรางวัล

กิจกรรมที่ ๓ ธนาคารกระดาษ (Reuse)

ลักษณะกิจกรรม เป็นการดำเนินงานโดยกลุ่มนักเรียนจิตอาสา ร่วมกันทำกล่องธนาคารกระดาษ แล้วนำกล่องธนาคารกระดาษไปวางไว้ประจำอาคารเรียน อาคารเรียนละ ๑ - ๒ ถึง เพื่อเป็นจุดสำหรับรับบริจาคกระดาษที่ใช้แล้วทั้งสองด้าน โดยกระดาษที่ได้จากธนาคารกระดาษ กลุ่มนักเรียนจิตอาสาจะไปเก็บรวบรวมสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรม พี่สอนน้องเล่น เรียนรู้สู่วิถีพอเพียง และนำไปใช้ในกิจกรรมแปเปอร์มาเช่ ทำกระปุกออมสินจากกระดาษใช้แล้ว เป็นรูปตัวการ์ตูน วางจำหน่ายสร้างรายได้ระหว่างเรียนให้แก่ นักเรียนแกนนำ ซึ่งกิจกรรมธนาคารกระดาษจะมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักการคัดแยกกระดาษ และวิธีการนำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อสร้างคุณค่า

เงื่อนไขการขับเคลื่อนกิจกรรม คือ การนำกระดาษจากธนาคารกระดาษมาใช้ในการทำกระปุกออมสิน สร้างจุดสนใจให้แก่ นักเรียนในโรงเรียน

ภาพ ธนาคารกระดาษ และชิ้นงานจากกระดาษ

กิจกรรมที่ ๔ พี่สอนน้องเล่น เรียนรู้สู่วิถีพอเพียง (Recycle)

ลักษณะกิจกรรม เป็นกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง โดยการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ผ่านการเรียนรู้ด้วยกระบวนการพี่สอนน้อง เรียน เล่น สู่วิถีพอเพียง ประกอบด้วยกิจกรรม ๔ ฐานการเรียนรู้ คือ ฐานที่ ๑ เกษตรกรตัวน้อย, ฐานที่ ๒ กระปุกออมสินชวนน้องออม, ฐานที่ ๓ น้ำคือชีวิต และฐานที่ ๔ เรียนรู้สู่อาชีพสร้างรายได้ระหว่างเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ มีทักษะในการทำงานและรักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต สร้างและพัฒนางานตามวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสมดุลและยั่งยืน โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) จึงได้จัดทำกิจกรรมนี้ขึ้น

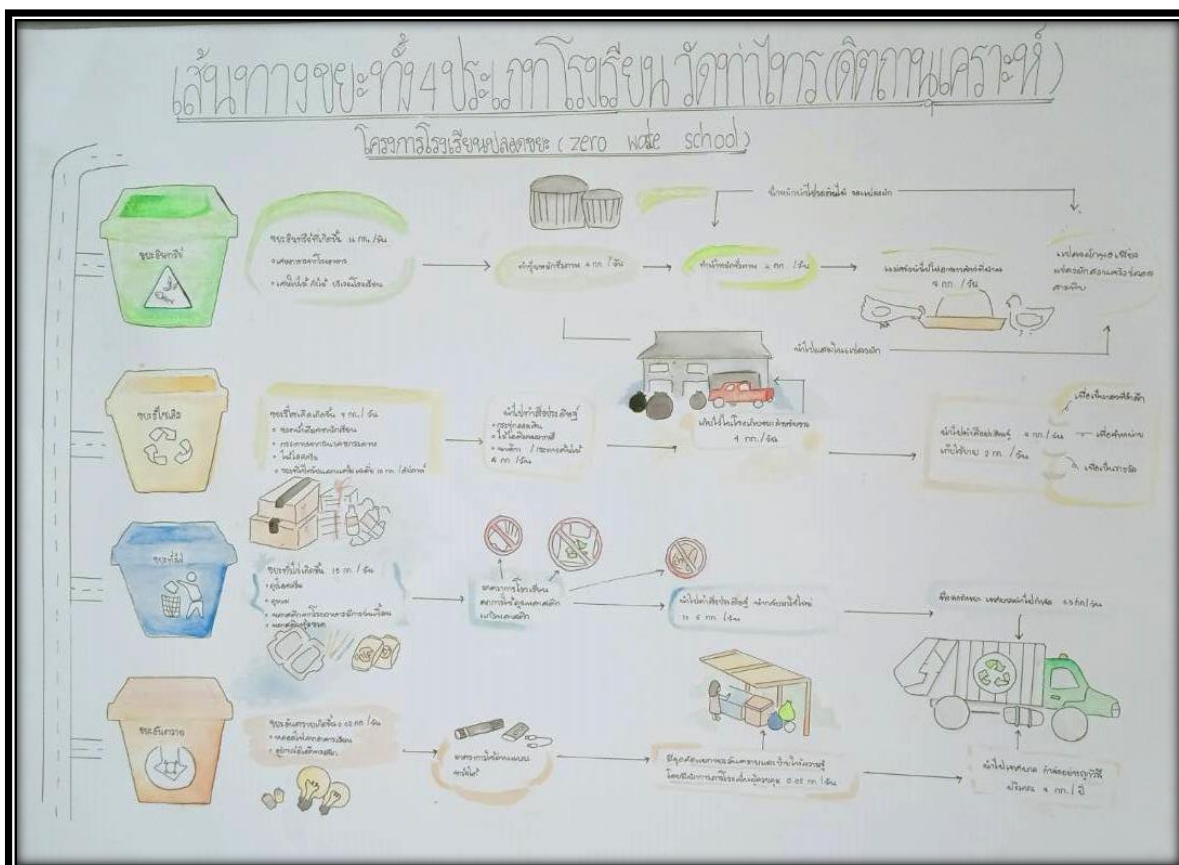
เงื่อนไขการขับเคลื่อนกิจกรรม คือ กระบวนการเรียนรู้ผ่านการเล่น โดยการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักเรียนรุ่นพี่ และ นักเรียนรุ่นน้อง ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน รวมถึงการได้ชิ้นงาน ของใช้กลับไปจากการร่วมทำกิจกรรม

ภาพ การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างพี่น้อง

๔. ผลการดำเนินงาน / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่ได้รับ

จากการดำเนินกิจกรรม “จิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่กระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน” ผ่านการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของ คณะผู้บริหาร ครู และนักเรียน สามารถสรุปเส้นทางการจัดการขยะของโรงเรียน ได้ดังภาพ

จากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และวิธีการกระบวนการในการจัดการขยะทั้ง ๔ ประเภท ตั้งแต่แหล่งกำเนิดขยะ กระบวนการนำกลับมาใช้ประโยชน์และการกำจัดอย่างถูกวิธี ซึ่งสามารถสรุปกระบวนการจัดการขยะของโรงเรียนแต่ละประเภทดังนี้

๑. ขยะสีเขียว ขยะอินทรีย์ที่เกิดขึ้นมีปริมาณ ๑๖ กิโลกรัมต่อวัน ขยะเหล่านี้มีแหล่งที่มาจาก ๒ แหล่งด้วยกัน คือ

๑.๑ ขยะอินทรีย์ที่มาจากบริเวณรอบๆของโรงเรียน มีปริมาณ ๔ กิโลกรัมต่อวัน เกิดจากการทำความสะอาดเขตพื้นที่ ซึ่งขยะอินทรีย์เหล่านี้ ได้แก่ เศษใบไม้ หญ้า กิ่งไม้ เป็นต้น ในการกำจัดขยะอินทรีย์เหล่านี้ ทางโรงเรียนได้จัดให้มีถังขยะสีเขียวไว้สำหรับใส่เศษใบไม้ หญ้า กิ่งไม้ โดยเฉพาะ โดยจะวางไว้ตามจุดต่างๆในเขตพื้นที่ทำความสะอาด เพื่อให้สะดวกต่อการทิ้งและการนำไปจัดการ วิธีการจัดการ โดยการนำไปทำปุ๋ยหมัก และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม พี่สอนน้องเล่น เรียนรู้สู่วิถีพอเพียง

๑.๒.ขยะอินทรีย์ที่เกิดจากโรงอาหารมีปริมาณ ๑๒ กิโลกรัมต่อวัน ซึ่งขยะอินทรีย์จากโรงอาหาร ซึ่งในส่วนเศษอาหารที่อาจจะมีเหลือบ้างทางโรงเรียนจะมีวิธีการจัดการในส่วนนี้ทั้ง ๑๐๐% โดยมอบให้แม่ครัวจะนำเศษอาหารทั้งหมดที่เกิดขึ้นในแต่ละวันไปให้อาหารสัตว์ที่บ้าน เพื่อลดปัญหาการกำจัดขยะในโรงเรียน

๒. ขยะสีเหลือง ขยะรีไซเคิลมีปริมาณ ๘ กิโลกรัมต่อวัน ในโรงเรียนวัดท่าไทร (ดิตถานุเคราะห์) มีขยะประเภทรีไซเคิลซึ่งได้มาจาก ๔ ส่วนด้วยกัน

ส่วนที่ ๑ ขวดน้ำจากบ้านขวด และฝา มีปริมาณ ๔.๕ กิโลกรัมต่อวัน

ส่วนที่ ๒ จากธนาคารกระดาษและจากโรงอาหาร มีปริมาณ ๓ กิโลกรัมต่อวัน

ส่วนที่ ๓ ไม้ไอศกรีม มีปริมาณ ๐.๕ กิโลกรัมต่อวัน

ส่วนที่ ๔ ขยะที่ได้จากการเปิดรับแลกแต้มในกิจกรรม “วนกลับมาชนะ”

ขยะทั้งหมดเหล่านี้เป็นขยะที่มีจุดคัดแยกโดยเฉพาะ เพื่อง่ายต่อการนำไปรีไซเคิล โดยนำไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม พี่สอนน้องเล่น เรียนรู้สู่วิถีพอเพียง และขวดน้ำส่วนนำไปจำหน่าย เป็นทุนในการดำเนินกิจกรรม

๓. ขยะสีน้ำเงิน ขยะทั่วไปมีปริมาณ ๑๓ กิโลกรัมต่อวันในโรงเรียนวัดท่าไทร (ดิตถานุเคราะห์) มีขยะทั่วไปที่มีแหล่งที่มาดังนี้

๓.๑ ถูงไอศกรีมปริมาณ ๑ กิโลกรัมต่อวันมาจากโรงอาหารที่มีการจำหน่ายไอศกรีม ซึ่งถูงไอศกรีมจะมีถังสำหรับใส่ถูงไอศกรีมโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นมาตรการของโรงเรียนที่นักเรียนต้องทิ้งเปลือกไอศกรีมให้ลงถัง โดยถังจะตั้งไว้ข้างจุดจำหน่ายไอศกรีม

๓.๒ ถูงนมมีปริมาณ ๘.๕ กิโลกรัมต่อวัน ถูงนมมาจากที่นักเรียนดื่มนมโรงเรียน ซึ่งในการจัดการถูงนมโรงเรียนจะมีจุดใส่ถูงนมโดยเฉพาะ เพื่อไม่ให้ปะปนกับขยะทั่วไปหรือง่ายต่อการกระบวนการนำไปรีไซเคิล

๓.๓ พลาสติกที่หุ้มขวดน้ำมีปริมาณ ๑.๕ กิโลกรัมต่อวัน พลาสติกชนิดนี้จะมีคุณสมบัติเหนียวโดยมาจากโรงผลิตน้ำดื่มของโรงเรียนและจากโรงอาหารที่มีการขายน้ำดื่มของโรงเรียน พลาสติกจะหุ้มขวดน้ำจำนวน ๑๒ ขวดต่อแพ็ค ซึ่งหลังจากมีการจำหน่ายน้ำหมดไปถูงพลาสติกก็จะต้องนำออกมาทิ้งลงในถังโดยเฉพาะ เพื่อง่ายต่อการนำไปรีไซเคิล

โดยขยะประเภทถูงพลาสติกข้างต้นทั้ง ๓ ประเภท โรงเรียนนำไปรีไซเคิลผ่านกระบวนการบดและอัด เพื่อนำไปสร้างเป็นชิ้นงานต่อไป

๓.๔ ถูกล้างจากแม่ครัวในโรงอาหารและพลาสติกที่มีการนำมาจากนอกโรงเรียนมี ปริมาณเฉลี่ย ๒ กิโลกรัมต่อวัน ซึ่งพลาสติกจะมีการปนเปื้อนจากอาหารสด น้ำจิ้ม อื่นๆ พลาสติกในส่วนนี้ จะเป็นถูพลาสติกหิ้ว ถูร้อน ถูใส่อาหาร ซึ่งทางโรงเรียนจะมีการคัดแยกในส่วนของถูพลาสติกที่มีการ ปนเปื้อนน้อย โดยการนำมาล้างทำความสะอาดแดดให้แห้งแล้วนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

๔. ขยะสีแดง เป็นขยะอันตรายมีปริมาณ ๐.๐๒ กิโลกรัมต่อวัน ที่มีในโรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) มีดังนี้ ขยะอันตรายที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ได้แก่ หลอดไฟจากอาคารเรียนและอุปกรณ์ประเภท อิเล็กทรอนิกส์ เช่น เม้าส์ คีย์บอร์ด เป็นต้น ขยะอันตรายที่เกิดขึ้นเหล่านี้เป็นขยะที่ไม่สามารถนำกลับมา ใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งการจัดการขยะประเภทนี้ในโรงเรียนจะมีจุดเก็บขยะประเภทนี้โดยเฉพาะ โดยการ ดำเนินการส่วนนี้จะมีนักการภารโรงเป็นผู้ดำเนินการในการเก็บและดำเนินการและส่งไปให้เจ้าหน้าที่ เทศบาลนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง เพื่อให้มีความปลอดภัยสูงสุดต่อนักเรียน

จากผลการดำเนินงาน ของเส้นทางขยะทั้ง ๔ ประเภทในโรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) สามารถจัดการขยะและมีระบบคัดแยกอย่างชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สร้าง กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมสร้างจิตสำนึกและปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นแบบอย่างที่ดีและ สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นการบ่งชี้ถึงกระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน

๕. ปัจจัยไปสู่ความสำเร็จ

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ นวัตกรรม “จิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่กระบวนการจัดการขยะที่ ยั่งยืน” ประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่วางไว้ คือ การให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักเรียนและบุคลากร ภายในโรงเรียน สร้างการมีส่วนร่วม การเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม และการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรม การจัดการขยะที่ดี โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

๕.๑ ระดับความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน

วิธีการให้ความรู้แก่ผู้เรียน

จุดเริ่มต้นของการดำเนินกิจกรรมที่สำคัญมาก คือ การให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียน เพื่อการมี ส่วนร่วมที่ถูกต้อง โดยทางโรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) ได้กำหนดแนวทางในการให้ความรู้แก่นักเรียนเป็น ๒ ระดับ คือ

๑. ระดับห้องเรียน ครูที่ปรึกษาใช้เวลาในช่วงกิจกรรมโฮมรูม สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปัญหาขยะภายในโรงเรียน กระตุ้นความคิดสาเหตุของปัญหาขยะภายในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมที่ดี ของนักเรียนในการช่วยกันกำจัดขยะ และดูแลรักษาบริเวณโรงเรียนให้สะอาดน่าอยู่

๒. ระดับโรงเรียน ใช้หลากหลายกิจกรรมในการให้ความรู้แก่นักเรียน คือ

๒.๑ กิจกรรมหน้าเสาธง ในทุกวันพุธ กลุ่มสภานักเรียนจะออกให้ความรู้แก่นักเรียนใน โรงเรียนเรื่องการทิ้งขยะที่ถูกต้อง ผ่านการนำเสนอในรูปแบบต่างๆ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การเล่า นิทาน การร้องเพลง เพื่อสร้างความสนุกสนานน่าสนใจ และให้นักเรียนได้รับรู้ซึมซับกระบวนการในการ ร่วมด้วยช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของโรงเรียน

๒.๒ กิจกรรมเสียงตามสาย ในช่วงเวลา ๑๒.๐๐ – ๑๒.๓๐ น. มีการประชาสัมพันธ์ผ่าน กิจกรรมเสียงตามสาย ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทิ้งขยะที่ถูกต้อง

๒.๓ กิจกรรมพี่สอนน้อง คัด แยก ขยะก่อนทิ้ง โดยจัดกิจกรรมในช่วงคาบอบรมระดับ ให้ ความรู้เกี่ยวกับความหมายของถังขยะแต่ละสี วิธีการคัดแยกขยะจากห้องเรียนก่อนการทิ้งลงถัง โดยดำเนิน กิจกรรมแยกเป็นกลุ่มย่อย ๔ กลุ่ม คือ นักเรียนในระดับชั้นปฐมวัย นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ และนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

๒.๔ กิจกรรมป้ายประชาสัมพันธ์ โดยจัดบอร์ดความรู้ให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมคัดแยก ขยะก่อนทิ้ง ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ของโครงการเช่น กิจกรรมขยะแลกแต้ม เพื่อเป็นการกระตุ้นและ ความสำเร็จ/ผลลัพธ์

นอกจากการให้ความรู้แก่นักเรียนทั้งในระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียนแล้ว ยังมีการดำเนิน กิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทิ้งขยะ เช่น กิจกรรมพี่ สอนน้อง เล่น เรียนรู้ สุวิถีพอเพียง กิจกรรมชุมนุมต้นกล้าความดี กิจกรรมขยะแลกแต้ม เป็นต้น

ผลสำเร็จ/ผลลัพธ์

ผลจากการดำเนินงานข้างต้นพบว่า

๑. นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับถังขยะแต่ละสี สามารถแยกขยะก่อนทิ้งได้อย่างถูกต้อง
๒. นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทิ้งขยะ ทิ้งขยะลงในถังขยะทุกครั้ง ส่งผลให้บริเวณโรงเรียน สะอาด น่าอยู่ ส่งเสริมต่อการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น
๓. นักเรียนเห็นความสำคัญของสิ่งของรอบตัวมากยิ่งขึ้น รู้จักคิดวิเคราะห์แยกแยะ สิ่งใดที่มีค่า สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน นำขยะมาแลกเป็น แต้มเพื่อสะสมแลกเป็นของใช้ สร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้องภายในตนเอง

๕.๒ มีจิตสำนึก และพฤติกรรมการจัดการขยะที่ดี

วิธีการส่งเสริมจิตสำนึกและพฤติกรรมของผู้เรียนด้านการจัดการขยะ สิ่งสำคัญที่สุดคือ ต้องให้ ความหมายต่อขยะเสียใหม่ จากที่มองว่าขยะคือสิ่งที่ไม่ต้องการ คือสิ่งที่ต้องกำจัดทำให้มุ่งไปแสวงหาวิธี กำจัด แทนที่จะมองว่าขยะคือสิ่งที่เราไม่ใช้แล้ว แต่มีคุณค่า วิธีการจัดการสิ่งที่ไม่ใช้แล้วทำได้หลายวิธี เช่น บางอย่างสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ทำปุ๋ยใหม่ หรือที่ไม่สามารถนำมาใช้แต่เป็นเชื้อเพลิงก็สามารถนำไป เผาแปลงเป็นพลังงานความร้อนได้และเป็นเรื่องที่ต้องสร้างกันตั้งแต่เด็ก คือสำนึกความรับผิดชอบ และรับ ผิดรับชอบต่อสังคม เช่น การปลูกฝังให้อุปนิสัยรักความสะอาด การเก็บของให้เข้าที่เข้าทาง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สร้างได้จากในบ้าน เพราะแท้จริงแล้วขยะก็เริ่มจากในบ้าน จากเรื่องส่วนตัวที่ทุกคนผลักรั ความสำเร็จ/ผลลัพธ์

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม/จิตสำนึก โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) มีนักเรียนจำนวน ๙๐๕ คน เป็นนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้น ปฐมวัย จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ด้วยบริบทของโรงเรียนที่มี นักเรียนจำนวนมาก ขนาดของช่วงวัยค่อนข้างต่างกัน ปัญหาหนึ่งซึ่งเป็นปัญหาใหญ่และโรงเรียนเล็งเห็น ความสำคัญควรเร่งการแก้ไข คือ ปัญหาเรื่องการจัดการขยะ ทั้งในส่วนของ การปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่ ถูกต้องให้กับนักเรียน และกระบวนการในการกำจัดขยะที่เกิดประโยชน์สูงสุด โรงเรียนเล็งเห็นความสำคัญ ดังกล่าว จึงได้เริ่มดำเนินการโรงเรียนปลอดขยะขึ้น โดยใช้หลากหลายกระบวนการในการปรับเปลี่ยน

พฤติกรรมของนักเรียน และปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่วางไว้

ขั้นที่ ๑ โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) ใช้กระบวนการของการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทของขยะ ทั้งในส่วนของกระบวนการในการย่อยสลายของขยะแต่ละประเภท เพื่อให้นักเรียนเกิดสำนึกถึงเห็นความสำคัญของการแยกประเภทขยะก่อนทิ้ง

ขั้นที่ ๒ โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) ใช้กระบวนการให้กระตุ้นให้ “รู้ คิด นึก ทำ” หมายถึง “รู้” ใช้กระบวนการในการประชาสัมพันธ์ ผ่านกิจกรรมหน้าเสาธง เสียงตามสาย ป้ายประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความรู้ติดตัวนักเรียน จากนั้น “คิด” ใช้กิจกรรมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งของที่นักเรียนใช้แล้วและทิ้งลงในถังขยะ หากนักเรียนนำมาใช้กระบวนการ ๕R จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเอง และโรงเรียน “นึก” ใช้กิจกรรมพื้สอนน้องผ่านการทำกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติสอนการแยกขยะก่อนการทิ้ง ให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกที่ดี ไม่ทิ้งขยะนอกถัง และทิ้งขยะได้ตรงถึงถูกต้องตามประเภทของขยะ สุดท้าย “ทำ” คือ ให้นักเรียนทุกคนลงมือทำ ร่วมด้วยช่วยกัน ด้วยกระบวนการต่างๆ เช่น big cleaning day ช่วยกันล้าง เก็บ กวาด ทำความสะอาดโรงเรียนทุกจุด จะทำ MOU กับผู้บริหาร คุณครู ว่าจะไม่ทิ้งขยะเกลื่อนกลาดอีก ด้วยกระบวนการ “รู้ คิด นึก ทำ” โรงเรียนได้ใช้หลากหลายกิจกรรมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่นักเรียนทุกคนบรรลุเป้าตามเป้าที่โรงเรียนวางไว้

ขั้นที่ ๓ โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) ใช้นโยบายลดปริมาณขยะภายในโรงเรียน ลดการใช้ถุงพลาสติก กล่องโฟม แก้ว ถ้วยพลาสติก เช่น ร้านคาเฟ่ในโรงเรียน หันมาใช้ช้อนน้ำ หรือแก้วเยติ แทนการใช้แก้วน้ำพลาสติก ที่ใช้แล้วทิ้งเลย เป็นการใช้จ่ายที่ประหยัดงบประมาณ ค่าใช้จ่าย และช่วยลดปริมาณขยะในโรงเรียนได้อีกด้วย กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า เน้นการขายขนมที่นักเรียนทำภายในโรงเรียน วางขายเป็นชั้นรองด้วยแผ่นกระดาษ แทนการใช้ถุงพลาสติก ซึ่งขนมเหล่านี้ทำขายวันต่อวัน ดังนั้นการไม่ใช้ถุงพลาสติกไม่ส่งผลต่ออายุการบริโภคของขนม และอีกจุดหนึ่งคือ ตลาดนัดท่าไทร ใช้ใบตองห่อขนมของ 44 กิ่งที่ขายในตลาด เลิกการใช้พลาสติก โฟมโดยสิ้นเชิงเป็นกระบวนการที่ร่วมด้วยช่วยกันภายในโรงเรียน

ขั้นที่ ๔ โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) ใช้กระบวนการสร้างความสำคัญ จุดสนใจ ของกิจกรรม เพื่อให้กิจกรรมที่จัดขึ้นยั่งยืน และได้รับการตอบรับจากนักเรียนในระดับดีอย่างต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การใช้กระบวนการขยะแลกแต้ม สานต่อกิจกรรมสู่ครัวเรือน นำขยะประเภทฝาขวดมาแลกแต้ม เพื่อสะสมไว้แลกของรางวัล จากนั้นใช้กระบวนการ ๕R ในการสร้างผลิตภัณฑ์จากขยะ เพื่อให้ นักเรียนในโรงเรียนเล็งเห็นความสำคัญของกิจกรรมโรงเรียนปลอดขยะร่วมกัน เช่น การใช้ขยะประเภทพลาสติกไปทำเป็นนาฬิกา กระดาษต้นไม้ ใช้ขยะประเภทกระดาษทำกระปุกออมสิน กระดาษสา ใช้ขยะประเภทขวดน้ำ ทำแปลงเกษตรพอเพียง เป็นต้น

ทั้งหมดนี้คือกระบวนการในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน ปรับเปลี่ยนความคิด และปลูกฝังจิตสำนึกใฝ่ดีให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน เพราะการแสวงหาผลกำไรจากกิจกรรมโรงเรียนปลอดขยะที่ดีที่สุด คือ การได้นักเรียนที่มีจิตสำนึกรักสถานศึกษา ร่วมกันดูแลความสะอาดของโรงเรียน เห็นคุณค่าของการให้สถานศึกษาธารงอยู่ต่อไปได้อย่างสวยงาม ปราศจากขยะหรือสิ่งสกปรกภายในโรงเรียน

๖. การเผยแพร่ / การได้รับการยอมรับ

จากการดำเนินงาน “จิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่กระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน” โรงเรียนได้มีการเผยแพร่ภาพกิจกรรมการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ผ่านทางเว็บเพจของโรงเรียน รวมถึงการเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่นักเรียน บุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

ภาพ การเผยแพร่การดำเนินกิจกรรมผ่านเว็บเพจโรงเรียน

๗. เงื่อนไขความสำเร็จ

เงื่อนไขความสำเร็จในดำเนินงาน “จิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่กระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน” ของโรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) ให้ความยั่งยืนและต่อเนื่อง คือจะดำเนินงานภายใต้โมเดลการจัดการขยะ C.TS คือ โมเดลการจัดการขยะในรูปแบบสโมสร เป็นการใชแบบโครงสร้างการจัดการแบบสโมสรฟุตบอล โดยมีแนวคิดที่ว่า การจัดการขยะของโรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) ทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมมือ ร่วมใจกัน ทำให้เป็นโรงเรียนปลอดขยะให้ได้ผล ๑๐๐% มุ่งสร้างและพัฒนาให้นักเรียนทุกคนให้มีจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบต่อสังคมในด้านการจัดการขยะและด้านอื่นๆควบคู่ไปด้วย โดยมีรูปแบบการดำเนินงาน ตั้งแต่การเรียนการสอนในห้องเรียน และการสร้างเด็กดีศรีท่าไทร ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษา เริ่มตั้งแต่การฝึกหัด การเข้าร่วมกิจกรรม การเป็นนักเรียนแกนนำ จากรุ่นสู่รุ่น โดยมุ่งหวังว่านักเรียนโรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์)ทุกคน สามารถให้ความรู้ เข้าใจ มีทักษะ ตอบคำถาม ในระบบการจัดการขยะของโรงเรียนได้ทั้ง ๑๐๐%

โมเดลการจัดการขยะ C.TS คือ โมเดลการจัดการขยะในรูปแบบสโมสร เป็นการใช้แบบโครงสร้างการจัดการแบบสโมสรฟุตบอล โดยมีแนวคิดที่ว่า การจัดการขยะของโรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์)ทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมมือ ร่วมใจกัน ทำให้เป็นโรงเรียนปลอดขยะให้ได้ผล ๑๐๐ เปอเซ็นต์ มุ่งสร้าง และพัฒนานักเรียนทุกคนให้มีจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบต่อสังคมในด้านการจัดการขยะและด้านอื่นๆควบคู่ไปด้วย โดยมีรูปแบบตามโครงสร้างโมเดล C.TS ดังนี้

